

Yeni Türk Ceza Kanunu ve Hekim

Hekimlik uygulamalarında **kusur çeşitleri** şunlardır:

Dikkatsizlik: Tıbbi bir girişim sırasında yapılmaması gerekeni yapmaktır. Örneğin; alerjik olduğu bilinen ilacı kullanma, kan grubunu kontrol etmeden transfüzyon yapmak gibi...

Tedbirsizlik: Önlenebilir bir tehlikeyi önlemede yetersiz kalmak, geç kalmak, unutmak olarak tanımlanır. Örneğin; kanama beklenen hastada kan sağlamadan ameliyata girmek gibi...

Meslekte acemilik-yetersizlik: Meslek ve sanatın esaslarını ve optimal klasik bilgilerini bilmemek, temel beceriden yoksun olmak.

Özen eksikliği: Dikkatsizlik ve tedbirsizlik dışında, evrensel tıp değerlerini uygulamamak. Örneğin; kanamalı, hipovolemik şoka eğilimli hastayı bekletmek, yakın izlem gerek-

tiren hastayı gerekli zaman aralıklarında görmemek, eksik araştırma sonucu tanı hatasına neden olmak.

Emir ve yönetmeliklere uymamak: Kanun, tüzük ve yönetmelikler ile yetkili idari ve mülki amirin verdiği emirlere uymamak. Örneğin; acil hastaya bakmamak, bilimsel tedavi dışındaki bir tedaviyi uygulamak (şarlatanlık), işkenceye göz yummak veya yardım etmek, icap nöbetine çağrıldığında gelmemek gibi.

Tüm bu kusurlar “taksirli suç” kapsamına girer.

TAKSİRLİ SUÇ: Kişi, eyleminden doğacak sonucu bilmekte, bu sonucu istememekte; ancak gerekli önlemleri almamakta veya yetersiz kalmaktadır.

KASITLI SUÇ: Kişi eyleminin sonuçlarını bilmekte, buna rağmen bilerek ve planlayarak eylemini uy-

gulamaktadır. Örneğin; ötanazi. Hekimlikte taksirli suçlar hatalı hekimlik uygulaması olarak karşımıza çıkar. Buna hekimliğin kötü uygulaması veya yaygın deyişle **malpraktis** denir. Taksirli suçlar kapsamındaki tedbirsizlik, dikkatsizlik ve özen eksikliği malpraktis olarak nitelendirilir.

KOMPLİKASYON: İzin verilen risk olarak tanımlanır. Her tıbbi girişimin kabul edilebilir sapma ve riskleri vardır. Bunlara “komplikasyon” denir ve kusur sayılmazlar. Örneğin; subklavian kateter takılırken, pnömotoraks olması, acilde uygun grup kan transfüzyonundan sonra subgrup uyuşmazlığıyla hastada ABY gelişmesi, yanık yara bakımında uygun tedaviye rağmen kontraktür gelişmesi.

Hekimin **yasalar karşısındaki sorumlulukları** 4 grupta toplanır:

Cezai sorumluluk (adli yargı-ceza davası); Hukuki sorumluluk (adli yargı-hukuk davası); İdari sorumluluk (kurum-içi soruşturma); Mesleki sorumluluk (Tabip Odası Onur Kurulu).

Cezai Sorumluluk: Asliye ceza mahkemelerinde TCK 459. madde ile yaralamaya neden olmak (3 ay-2 yıl hapis cezası + para cezası) ve TCK 455. madde ile ölüme sebebiyetten (6 ay-10 yıl hapis + para cezası ile) yargılama yapılır. Her iki madde de taksirli suçları içerir. Ülkemizde bu maddelerden hüküm giyen hekimin cezası paraya çevrilip genelde tecil edilmektedir. Ötanazi, kasten adam öldürmek suçunu oluşturur. TCK'nın 448. maddesinde 24-30 yıl ağır hapis cezası öngörülmektedir.

Hukuki Sorumluluk: Hukuk davaları ceza davalarının sonucuna bağlı değildir (Borçlar Kanunu 53. madde). Hekimin, kusuru nedeniyle zarardan sorumlu tutulabilmesi için, yaptığı girişim ile oluşan zarar arasında sebep-sonuç ilişkisi bulunmalıdır. Bu duruma illiyet (nedensellik) bağı denilmektedir. Zarar, illiyet bağı ve kusurun kanıtlanması zarar görene (hasta ve yakınlarına) aittir. (Borçlar Kanunu 41. madde). Yine Borçlar Kanunu madde 43'e göre maddi ve manevi tazminat söz konusudur. Maddi tazminat içinde; çalışma gücü kayıpları, tedavi ve cenaze giderleri, destekten yoksun kalma gibi unsurlar yer alır. Manevi tazminat ise, kişinin yaşam ve sağlığı ile uğradığı kaybın yanı sıra

onur, saygınlık, sır açıklanması, özgürlüklerin kısıtlanması gibi manevi değerlerin kaybında söz konusu olur.

İdari Soruşturma: Kamu veya özel kurum-içi yapılan soruşturmadır. Kamudakiler için Devlet Memurları Kanunu'nun Disiplin Yönetmeliği'ne göre yapılır. Uyarı, maaş kesme, kademe ilerlemesinin durdurulması, kurumdan ihraç gibi cezaları içerir.

Mesleki Soruşturma: Meslek örgütümüz olan Tabip Odalarının yürüttüğü soruşturma ve yargılamalardır. Oda yönetim kurulu kararıyla, Onur Kurulu'nca yapılır. Bu kararların temyiz mercii, TTB Yüksek Onur Kurulu'dur. Odaya üye olsun, olmasın, sivil-asker tüm hekimler meslek örgütü tarafından sorgulanma ve yargılanmaya tabi tutulurlar. Bu yargılama sonunda hekim kusuruna göre uyarı, para cezası, 15 gün-6 ay geçici meslekten men cezasına çarptırılabilirler. Üç kez meslekten men cezası alan bir hekim o bölgede hekimlik yapamaz. Sağlık Bakanlığı'nın önerisi ve Yüksek Onur Kurulu kararıyla ömür boyu meslekten men cezası verilebilir. Meslekten alıkoyma-men cezası ver-

meye yetkili tek kurum, Tabip Odası Onur Kurulu ve bununla ilişkili olarak TTB Yüksek Onur Kurulu'dur.

Yüksek Sağlık Şurası: Sağlık mensuplarının kusurlu olup olmadığına, kusur varsa ne oranda olduğuna karar verir. Hekimler hakkındaki ceza davalarında bilirkişilik görevi gören bir danışma kuruluudur. Kararı bağlayıcı değildir. Yargı gerekli gördüğünde, bilirkişi raporu isteyebilir. YSS'de kararlar dosya üzerinden verilir. İlgililerin muayenesi ve dinlenmesi söz konusu değildir.

Adli Tıp Kurumu: Ölüm nedenini belirler. Zarar gören kişideki uzuv kaybı veya çehrede sabit iz tespiti ve bunların fonksiyonel kayıp derecelerini belirler. Anayasa'nın 129. maddesi 5. fıkrasına göre memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında, görevleri sırasında işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları kendilerine rücu edilmek (dönmek) kaydıyla idare aleyhine açılır.

Ceza davaları özel hastanede çalışan, serbest çalışan hekime doğrudan; kamuda çalışan hekime ise bir kurul izni sonucu açılır.

Sonsöz

KANUNU BILMEMEK MAZERET DEĞİLDİR.

TCK. Madde 44

